

בבא בתרא קיא

עניין: לומר בשם אדם גדול

כדי שיקבלו ממנו

רבינו גרשום

לרב הונא דאמרי משמיה הל' בר' זכריה אי אמ' הכי אי לא. איכסיף רב הונא (בר'), משו' רב הונא לא אמ' הלכה בר' זכריה, אלא רב הונא כרי להעמיד דבריו תלה בו הדבר, משום דגברא רבה הוא. איתרפסת לקבלי הייתה מקנתר בדברך

ריטב"א

ואיהו כמאן סברא. פי' דכיון דקפיד כולי האי דא"ל אשלח ליה ודאי דברים בגו. וקשיא לי כיון דאיכסיף משמע דשקורי משקר בדבר הונא, וכל האומר דבר שלא שמע מפי רבו מביא פורענות לעולם⁶⁰, וכי תימא ירא היה שמא חזר בו, הא ליתא דא"כ כי שלחי לדבר הונא הוה אמר כן אמרתי וחזרתי בי, ונראה לי כי אגב ריהטא שמעיה מרב הונא, וכיון שכן דילמא לא קבע ליה רב הונא להלכה או דלא דבר דאמרה ואמר לא אמרי לה מעולם.

מחצית השקל

מ"ג, ואם לא שמעו מפיו צריך להודיע מפי מי שמעו. וכתב בספר לחם חמודות ודברי חמודות, ברכות פרק תפלת השחר ס"ק כ"ד שאפשר שיש לפקפק על הדבר ההוא ונמצא שרבו מתגנה על ידו. וסיים הל"ח וז"ל, ומפני כן לא הקפידו, ואמרינן פרק ערבי פסחים דף קי"ב אם בקשת להחנק היתלה באילן גדול, עכ"ל. ואפשר שכוונתו כיון דהטעם שמא יפקקו בדבר ויהיה גנאי לרבו, א"כ אם יודע שהדבר ההוא דבר ברור ואין בו לפקפק ודאי או י⁶¹ שיוודע ברבו שאינו מקפיד בכזה אם כוונתו לשם שמים כי היכי דלקבלו מיניה מותר, וכהאי גוונא מיירי בפרק ערבי פסחים: ב"ל שאינו

פרי מגדים

ממסכת כלה, גאליה רצה [שס] ג' תירושים. [א'], במסכת כלה שיקבלו ממנו אפילו לא יתלה צאילן גדול. ב', צעירוצין מיירי ששמע סתם ואינו יודע ממנו, יכול לומר בשם גדול. ג' ובמסכת כלה ששמע מחכם אחד, אסור לשנות בגדול. ג', סגרת עזמו אסור לתלות צאילן גדול, ושמע מחכם יכול כו', וז"ע לדינא: ומה שכתב חייב לזכר צאלמנות, הס דברי הר"מ פרק ו'

רשב"ם פסחים קיב

כדאמרינן צנכרות (ס): אמר לו רבי שמעון בן יוחי וזי בסכנה. והלא עגל צסכנה ומה לך צנך: ואם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול. לומר דבר שישמע לצריות ויקבלו ממנו ומשום דנקט לישנא דחניקה נקט היתלה צאילן⁶² למוד צפני רב ואמור שמועותיו משמו: בחדתא. כשהמיוק מתחיל ללמוד מחדש: ארבע דיעות. צשעת תשמיש זה לצו לאשתו ראשונה וזאת לצעלה הראשון

פסחים קיב

אם בקשת ליחנק היתלה באילן גדול⁶³

ברכות כז:

לא *כנגד רבו ולא אחורי רבו ותניא רבי אליעזר אומר המתפלל אחורי רבו *והנותן שלום לרבו * והמחזיר שלום לרבו⁶⁴ * והחולק על ישיבתו של רבו והאומר * דבר שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה שתסתלק מישראל

מגן אברהם סי' קנו

עליו אורחים, כדאיתא (צנכרות) [צנכרין] י"א [טז], א: אם שמע דין ונראה לו שהלכה כן, מותר לאמרו צסם אדם גדול כי היכי דליקצלי מיניה (עירוצין דף נ"א ע"א) ופסחים דף ק"י צ"ב ט"ז ע"א.

וצקוף מסכת כלה איתא האומר דבר צסם חכם שלא גמרו ממנו, גורם לשכינה שתסתלק, * וכן הוא צנכרות דף כ"ז [ע"ב], עיין שם בתלמודי רבינו יונה י"ח, צ ד"ה האומר, וז"ע: י"א ב"ל שאינו

שיירי הקרבן ירושלמי נזיר ריש פ"ז

רבינו יונה (יח' מהר"ר ד"ה האומר) וז"ע ע"כ. ונראה ההיא דפסחים לא קשה אלא לפירש"י אצל לפירוש רש"ם יחא, דהכי אמרינן שם, הרוצה שיחנק היתלה צאילן גדול, ופירש"י (ד"ה אס בקשה) אס בקשת לומר דבר שיהיה נשמע לצריות ויקבלו ממנו אמור צסם אדם גדול. אצל הרש"ם (ד"ה אס בקשה) פירש אס תראה לומר דבר שישמע לצריות ויקבלו ממנו למוד צפני רב ואמור שמועותיו צשמו ע"כ. גס לפירש"י י"ל דלא איירי צדבר הלכה אלא צשמועות והגדות. והאי דעירוצין לא קשה, דרצה א"ל צרייתא צסם ר' יוסי

כרצא כמ"ש תוס' שם (ד"ה הכי), אצל לרש"י קשה. וכד מעיינינן נרצין דברי רש"י, דגרסינן צנכרות דף כ"ז (ע"א) רב צלי של צצת צעבר צצת והוה מצלי ר' ירמיה צר אצל אחורי דרב וכו', ופריך ור' ירמיה היכי עבדי הכי והאמר ר' יהודה אמר רב לא יתפלל לא כנגד רבו ולא אחורי רבו, ותניא ר' אלעזר אומר המתפלל אחורי רבו והטותן שלום לרבו וכו' והאומר דבר שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה שתסתלק מישראל ע"כ. ויש לדקדק דפריך תחלה מרב והדר פריך מצרייתא, אף ד"ל שרצה לפריך תחלה מרב, דר' מ"מ דוחק הוא. לכך נראה דסובר רש"י שאינו רוצה לפרוק מהך צרייתא תחלה, דר' אלעזר אמרה ויחידאה היא, גס הכי מלתא דתני צה והאומר דבר שלא שמע מפי רבו גורם לשכינה וכו' לית הלכתא כוותיה, ואף שנהא כן כדאמרינן יומא דף ס"ו (ע"ב) לא שהפליג ר' אלעזר צדברים אלא שלא אמר דבר שלא שמע מפי רבו לעולם, ולגרמיה הוא דעבד. ומה שפירשו תלמידי רבינו יונה (ס) והאומר דבר שלא שמע מפי רבו, ר"ל שלא שמע ממנו ואמור אותו צשמו. לא פירשו כן אלא לפי גירסת הר"ף (ס יח' מהר"ר) שגורס תניא ר' אלעזר כן חסמא אומר המתפלל אחורי רבו וכו', אצל לגירסת רש"י פירשו כנו שכתבתי. נמצא כל דברי רש"י קיימן, ורש"י לשיטתו והר"ף לשיטתו. ולרש"י